

Arkiv :
Arkivsaksnr :2026/1959-5
Saksbehandler: Vegard Johansen

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskapet		
Kommunestyret		

Søknad økning stillingsstørrelse til rådgiver Interkommunal samarbeid mot akutt forurensning i Sør-Troms

Innstilling

1. Bardu kommune støtter ikke forslaget om å øke stillingsstørrelsen for rådgiver i IUA Sør-Troms fra 50 % til 100 % på nåværende tidspunkt.
2. Kommunestyret viser til kommunens krevende økonomiske situasjon, med reduserte inntekter og økte kostnader i interkommunale samarbeid, som grunnlag for prioriteringen.
3. Saken kan vurderes på nytt dersom de økonomiske rammebetingelsene endres eller det foreligger alternative finansieringsløsninger.

Vedlegg:

- 1 Vedtekter Sør Troms IUA 2018
- 2 AVTALE OM OPPGAVEFELLESKAP OM BEREDSKAP MOT AKUTT FORURENSING
- 3 08_SAK_B-08-2025_IUA i fremtiden
- 4 07_SAK_R-07-2025_IUA i fremtiden (2)
- 5 MØTEBOK_BEREDSKAPSTYRET_2025 (1)
- 6 MØTEBOK_REPRESENTANTSKAPET_2025 (4)

Andre dokumenter (ikke vedlagt):

[Lov om vern mot forurensninger og om avfall \(forurensningsloven\)](#)

[Forskrifter om kommunal beredskap mot akutt forurensning](#)

Oppsummering

Med bakgrunn i vedtak fattet i beredskapsstyret og representantskapet for Sør-Troms IUA, fremmes her til alle deltakerkommuner forslag om å øke stillingsstørrelse for rådgiver IUA Sør-Troms fra 50 % til 100 %. Forslaget er begrunnet i økt arbeidsmengde, og å sikre en hensiktsmessig og effektiv beredskap som imøtekommer dagens og fremtidige krav fra Kystverket og Norsk oljevernforening for operatørselskap (NOFO).

Søknaden kom i vår, men grunnet behov for avklaringer fra samarbeidskommunene, fremmes saken først nå.

Saksopplysninger

Organisering og ansvar

Sør-Troms IUA står for Interkommunalt Utvalg mot Akutt forurensning i Sør-Troms. Sør-Troms IUA (STIUA) er et kommunalt oppgavefelleskap ihht kommuneloven § 19-1.

Alle landets kommuner plikter etter lov og forskrift å delta i interkommunalt samarbeid gjennom interkommunale utvalg mot akutt forurensning. STIUA ble opprettet i 1998 og har i dag følgende deltagerkommuner:

- Harstad
- Kvæfjord
- Ibestad
- Gratangen
- Lavangen
- Salangen
- Tjeldsund
- Bardu

IUA sine faste organer er Representantskapet og Beredskapsutvalget.

Harstad kommune, Brann- og redningsetaten har operativt og administrativt ansvar for driften av STIUA, herunder økonomi, regnskap og daglig administrasjon. Ansvaret er tillagt en driftsansvarlig daglig leder i 50 % stilling.

Representantskapet er samarbeidets øverste organ, og består av ett medlem fra hver deltakerkommune.

Beredskapsutvalget er satt sammen av fire representanter:

Leder: Brannsjefen i Harstad kommune, Brann- og redningstjenesten eller den hun/han bemyndiger

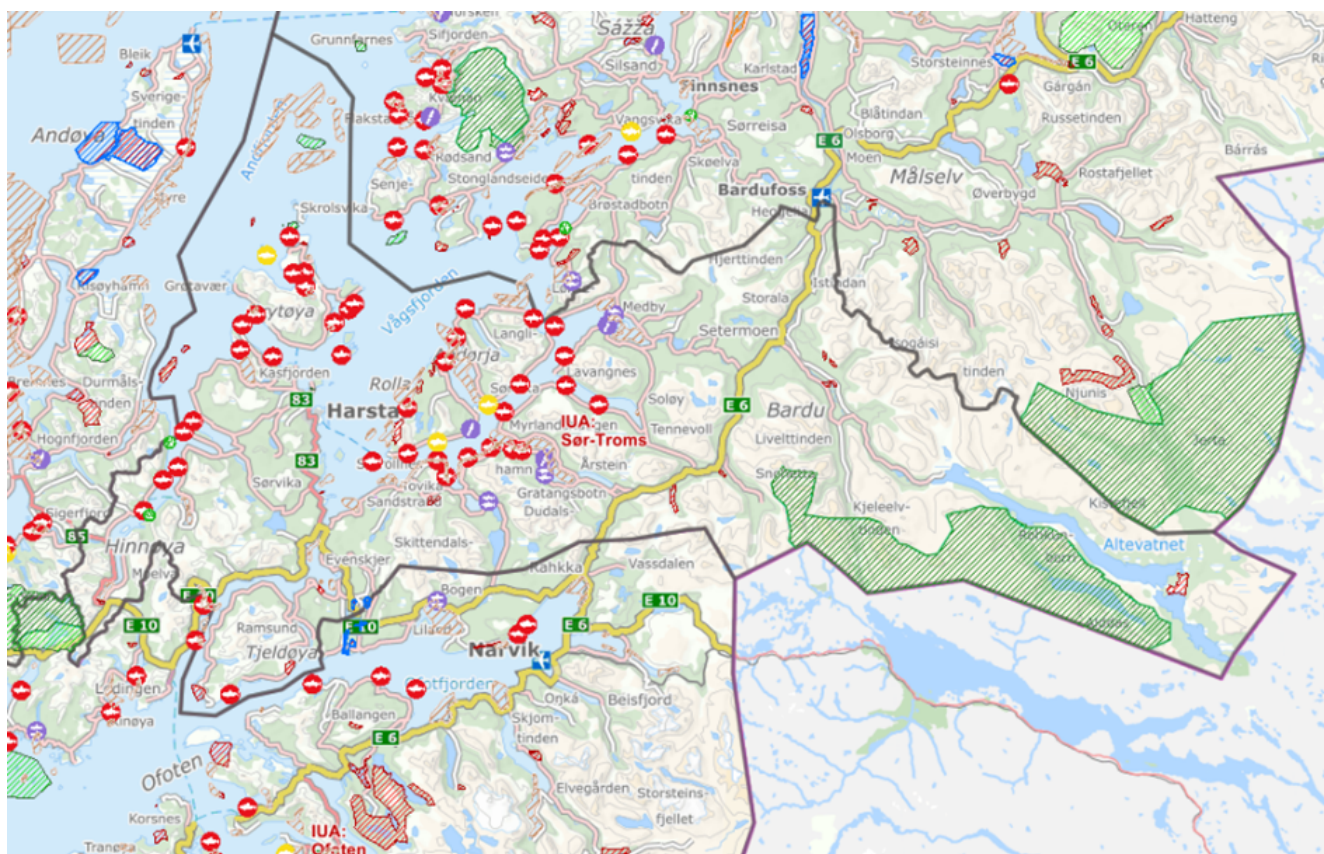
Nestleder: Havnedirektør i Harstad Havn KF eller den hun/ han bemyndiger

Medlem 1: Teknisk sjef i en kommune valgt av representantskapet for 4 år av gangen

Medlem 2: Teknisk sjef i en kommune valgt av representantskapet for 4 år av gangen

IUA Sør-Troms har ansvar for å ivareta kommunenes plikt til beredskap mot akutt forurensning for eksempel oljeutslipp eller kjemikalieulykker, etter forurensningsloven §§ 43–46. De siste årene har Kystverket og NOFO tydeliggjort at dagens aktivitetsnivå og oppfølging i kommunene ikke er tilstrekkelig for å møte:

- skjerpede krav i forurensningsforskriften kapittel 6
- økt behov for miljø- og risikokartlegging i kommunene
- krav om øvelser, kompetanse og oppfølging av planverk
- økt behov for samhandling innen totalforsvaret
- behov for sterkere IUA-fagmiljøer i regionen

Bilde fra Kystinfo for IUA Sør-Troms med visning av natur og miljø, fiskeri og havbruk samt ansvarområder.

Sakens historikk

På møte i beredskapsutvalget 21.05.2025 ble det orientert om at dagens organisering ikke fungerer optimalt og at innsatsen mot deltaker-kommunene må økes for å møte lovkrav og forventninger fra både Kystverket og NOFO. Beredskapsstyret besluttet på denne bakgrunn at det skal anbefales til representantstapet til Sør-Troms IUA at det ansettes minimum et årsverk dedikert til fagområdet, dette i tråd med Kystverkets anbefalinger. Referat fra møtet ligger vedlagt.

Representantskapet fulgte opp og vedtok i sitt møte 16.06.2025 at det skal utarbeides politisk sak til medlems-kommunene med forslag om øknings\ av stillingsprosent fra 50 til 100 %. Referat fra møtet ligger vedlagt.

Behovet for styrking

Gjennomgangen av dagens situasjon viser at:

- dagens 50 % stilling ikke er tilstrekkelig for å følge opp kommunene
- det er behov for økt støtte til risiko- og sårbarhetsanalyser, miljøsarbarhet og beredskapsplaner
- regionen har komplekse miljøverdier, viktige sjømatnæringer og store trafikk- og industriområder
- Kystverket anbefaler minst ett dedikert årsverk i hver IUA-region

En full stilling dedikert til dette arbeidet vil gi;

- bedre beredskap, kvalitet og kravoppfyllelse
- mer aktivt samarbeid med Kystverket, NOFO, Siviltforsvaret og naboregioner
- økt kapasitet i hendelser – mindre behov for ad-hoc mobilisering
- bedre integrering i totalforsvarsplaner og samvirkeøvelser

IUA Sør-Troms ønsker å styrke samarbeidet i regionen knyttet til Midtre Hålogaland. Regionen vurderes som strategisk viktig for å sikre en robust og bærekraftig oljevernberedskap, særlig i et område med miljøfølsom natur, rike ressurser, korte avstander og naturlig tilhørighet.

Manglende kapasitet kan på sikt føre til manglende kravoppfyllelse, redusert beredskap og høyere risiko for miljøhendelser.

Det anbefales tydelig at stillingen økes til 100 %, i tråd med:

- Kystverkets anbefalinger
- representantskapets vedtak
- regionale risikobilder
- kommunenes lovpålagte ansvar

Lovhjemmel

Den totale beredskapen mot akutt forurensning bygger på privat, kommunal og statlig innsats og samordning. Forurensningsloven regulerer ansvarsforholdene og er et viktig virkemiddel for å beskytte miljøet mot akutt forurensning. Loven bygger på prinsippene om føre var, bekjempelse ved kilden og at forurenser betaler alle aksjonskostnadene.

Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)

[Forurensningslovens](#) kapittel 6 omhandler akuttforurensning, og i § 44, som har overskriften kommunale og interkommunale beredskapsplaner, gis det hjemmel for at overordnet myndighet kan pålegge kommunene å samarbeide om beredskap mot slik forurensning. Paragrafen lyder slik:

«Forurensningsmyndigheten kan kreve å få framlagt kommunal beredskapsplan til godkjenning og kan ved forskrift eller enkeltvedtak sette nærmere krav til den kommunale beredskapen. Forurensningsmyndigheten kan ved forskrift eller enkeltvedtak pålegge kommuner å samarbeide om beredskap mot akutt forurensning og kan herunder treffe vedtak om interkommunale beredskapsplaner og om utgiftsfordelingen mellom kommunene.

Forskrift om kommunal beredskap mot akutt forurensning

Det er [en forskrift fra 2022](#) som regulerer formål, virkeområde, krav, analyser, opplæring, samordning, tilsyn og denne trådte i kraft 4.januar i 2022. §7 i forskriften regulerer det interkommunale samarbeidet. Forskriften gjelder for kommunens plikt til å ha beredskap mot mindre tilfeller av akutt forurensning som kan inntreffe eller medføre skadevirkninger innen kommunen.

§ 7. Interkommunalt samarbeid mot akutt forurensning

Kommunen skal delta i interkommunalt samarbeid om beredskap mot akutt forurensning som angitt i vedlegg 1. Hovedformålet med det interkommunale samarbeidet skal være å ivareta deltakerkommunenes plikt til å ha beredskap mot mindre tilfeller av akutt forurensning i henhold til forurensningsloven § 43. Den enkelte deltakerkommunen har ansvar for den delen av samarbeidets samlede forpliktelser som svarer til kommunens andel.

Det interkommunale samarbeidet skal ha ansvar for å planlegge, etablere, drive og vedlikeholde den interkommunale beredskapen mot akutt forurensning på vegne av de deltakende kommunene. Det interkommunale samarbeidet skal sette deltakerkommunene i stand til å ivareta sin aksjonsplikt etter forurensningslovens § 46 og sin bistandsplikt etter § 47.

Det interkommunale samarbeidet skal opprettes i henhold til kommuneloven kapittel 19 eller lov om interkommunale selskaper. Dersom det interkommunale samarbeidet ikke etableres som et eget

rettssubjekt, skal det pekes ut en kommune som skal ha operativt og administrativt ansvar for det interkommunale samarbeidet for en periode på minst fem år av gangen.

Kystverket kan i enkeltvedtak gi nærmere krav til den interkommunale beredskapen mot akutt forurensning. Kystverket behandler søknader om endring i regiontilhørighet og regionnavn og kan gjøre endringer i regioninndelingen i vedlegg 1.

Miljødirektoratet har utarbeidet en [veileder for kommunens beredskapsorganisasjon og de interkommunale beredskapsregionene](#).

Vurdering

Kommunedirektøren anerkjenner at behovet for en styrking av IUA Sør-Troms er faglig begrunnet. Kravene til kommunal beredskap har økt over tid, og det er forståelig at IUA ønsker større kapasitet til å følge opp deltakerkommunene.

Samtidig må saken vurderes opp mot Bardu kommunes samlede økonomiske situasjon og de prioriteringene kommunen står overfor fremover.

Kommunen opplever reduserte inntekter, herunder svikt i inntektene fra kraftsalg. Samtidig har utgiftene til flere interkommunale samarbeid økt de siste årene. Særlig gjelder dette samarbeidsordninger med felles krisesenter, interkommunal legevakt og interkommunalt plan kontor. Den samlede kostnadsveksten utfordrer kommunens økonomiske handlingsrom.

Kommunedirektøren viser til at kommunen gjennomfører innsparinger og vurdere videre reduksjoner innen egne tjenesteområder. I en slik situasjon må kommunestyret foreta prioriteringer mellom styrking av interkommunale funksjoner og opprettholdelse av kommunens egne tjenester til innbyggerne.

Selv om styrking av oljevern- og forurensningsberedskapen er et viktig tiltak, vurderer kommunedirektøren at det på nåværende tidspunkt ikke er grunnlag for å prioritere økte kostnader til et interkommunalt samarbeid når kommunen samtidig må redusere eller effektivisere egne tjenester.

Kommunedirektøren legger derfor til grunn at kommunens begrensede økonomiske handlingsrom må benyttes til å ivareta lovpålagte kjerneoppgaver og tjenester nær innbyggerne.

Økonomiske konsekvenser

Kostnadene til driften av STIUA finansieres av deltakerkommunene etter følgende prinsipp:

Deltakerkommunene betaler et fast grunnbeløp pr år, som er likt for alle kommuner. I tillegg betales det et kronebeløp pr. innbygger etter folketallet iht. tabell fra Statistisk sentralbyrå per 01.01.2022. Grunnbeløpet og kronebeløpet fastsettes av representantskapsmøtet for påfølgende år, og synliggjøres i budsjett for neste år.

Innskuddet skal dekke blant annet materiell og utstyr til bruk under IUA-aksjoner for å forhindre og begrense miljøskader ved akutt forurensning, og til administrative utgifter til drift av STIUA.

Ved positivt vedtaksutfall av denne saken vil de økte kostnadene forutsettes fordelt etter gjeldende fordelingsnøkkel for IUA. Samlet økning for deltakerkommunene ansees som moderat sett opp mot:

- redusert sårbarhet
- styrket lovpålagt beredskap
- lavere risiko for større miljøskader

Beregningsgrunnlag STIUA 2026 - ny modell, 100 % rådgiverstilling:

Forventet
totale utgifter kr 1 393 000
Fastbeløp 30
% kr 417 900
Fordeles etter folketall kr 975 100
Total kostnad per innbygger kr 23,39

Kommune	Innbyggertall pr 2025	Fastbeløp kr 30 %	% innbyggere	Andel innbygger kr, 70 %	Sum 2026 kr	Sum 2025
Harstad	162 25	kr 52 237,50	60,4 %	kr 588 507,50	kr 640 745,00	308 327,49
Tjelsund	218 4	kr 52 237,50	10,1 %	kr 98 653,71	kr 150 891,21	69 975,91
Bardu	990 3	kr 52 237,50	9,6 %	kr 93 321,08	kr 145 558,58	66 591,38
Kvæfjord	868 2	kr 52 237,50	6,9 %	kr 67 078,91	kr 119 316,41	53 626,89
Salangen	111 2	kr 52 237,50	5,1 %	kr 49 373,63	kr 101 611,13	44 597,64
Ibestad	300 1	kr 52 237,50	3,1 %	kr 30 405,36	kr 82 642,86	35 901,10
Gratangen	064 1	kr 52 237,50	2,6 %	kr 24 885,62	kr 77 123,12	33 136,11
Lavangen	978	kr 52 237,50	2,3 %	kr 22 874,19	kr 75 111,69	32 172,38
SUM	691 41	kr 417 900,00	100,0 %	kr 975 100,00	kr 1 393 000,00	644 328,90

Tabellen viser de totale utgiftene hver kommune kan forvente at belastes ved økning til 100 % stilling i STIUA. I sum totale utgifter er det tatt høyde for lønn, sosiale kostnader, administrasjonskostnad, data, kontor, uniform, vernebekledning.

Merk at det oppgavefelleskapets organer (representantskap og beredskapsutvalg) som fastsetter endelige beløp og fordeling per deltakerkommune for kommende år. Tabellen over tar utgangspunkt i tidligere års beløp.

Dette vil for Bardu sin del forventes en årlig økning på minimum kroner 79 000,-. Fra dagens ca kroner 67 000,- til eventuelt ny årlig kostnad på ca kroner 146 000,-

Vegard Johansen
Kommunedirektør